

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПСИХОЛОГІЯ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень, другий (магістерський) рівень (галузь знань 21 Ветеринарна медицина)
Код і найменування спеціальності	Для всіх спеціальностей
Тип і назва освітньої програми	Для всіх спеціальностей
Курс, семестр	3 курс, 6 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС –3, Загальна кількість годин – 90, із яких: <i>денна форма здобуття освіти</i> лекцій –16 год., практичних занять – 14 год. <i>заочна форма здобуття освіти</i> лекцій – 2 год., практичних занять – 2 год. Форма семестрового контролю –залік
Мова (-и) викладання	Державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Інженерно-технологічний факультет, кафедра механічної та електричної інженерії
Контактні дані розробника (-ів)	Викладач: ДРОЖЧАНА Ольга Урешівна, старший викладач Контакти: ауд. 380 (навчальний корпус № 3) e-mail: olga.drozhchana@pdau.edu.ua тел. (0532) 56-96-87 поширення на сторінку викладача: https://www.pdau.edu.ua/people/drozhchana-olga-ureshivna#

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Статус навчальної дисципліни	Міжфакультетська вибіркова дисципліна
Компетентності	Загальні: ЗК6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, встановлення причиннонаслідкових зв'язків, уміння використовувати їх у професійній і соціальній діяльності.
Результати навчання	РН1. Розуміти закономірності та особливості розвитку особистості, сутність психічних явищ; аналізувати комунікативну діяльність співрозмовника, ефективно використовувати вербальні та невербальні засоби комунікацій у професійній діяльності, модифікувати висловлювання відповідно до культурних особливостей співрозмовника, поважаючи індивідуальне та культурне різноманіття.

РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)

ОК передбачає набуття загальних компетентностей та комплексу соціальних навичок (soft skills), притаманних сучасному фахівцю: здатність логічно і системно мислити; вміння працювати в команді, управляти своїм часом; навички самоорганізації; вміння працювати з інформацією; розуміння важливості дедлайнів, навички комунікації; вміння залагоджувати конфлікти. Формуванню навичок soft skills в межах освітньої компоненти сприяють сучасні методи й прийоми навчання, де ведеться робота в команді, що мотивує здобувачів вищої освіти до ініціативності, креативності, потреби систематичного оновлення своїх знань для їх практичного застосування, формування умінь організаторської діяльності. Соціальні навички формуються також і під час

проведення студентських наукових конференцій, участі у засіданнях гуртків, круглих столах, громадських заходах тощо.

МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Формування у здобувачів знань про психологічні чинники безпеки професійної діяльності, умінь аналізувати вплив людського фактору на рівень виробничого травматизму та навичок безпечної поведінки з метою запобігання нещасним випадкам і професійним ризикам.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Фізіологічна та психологічна основа трудового процесу.
Тема 2. Система «людина-техніка-середовище» і забезпечення її безпеки
Тема 3. Психологічні чинники умов праці
Тема 4. Психологічні аспекти підвищення рівня безпеки праці
Тема 5. Психофізіологічна та професійна придатність у процесі підготовки до діяльності
Тема 6. Концепція психологічного настрою на безпеку. Навчання безпечної діяльності.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ

Словесні методи: лекція; *практичні методи* – вправи; *наочні методи:* ілюстрування, демонстрування; *комп'ютерні, мультимедійні методи:* використання мультимедійних презентацій, елементів дистанційного навчання та відеоконтента; *методи письмового контролю:* тестування

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання

Забезпечення об'єктивності оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом застосування накопичувальної системи нарахування балів оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожної теми освітнього компоненту впродовж семестру та достовірної фіксації результатів оцінювання у журналі обліку аудиторної навчальної роботи та завершується заліком із занесенням у відомість обліку успішності.
Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання наведені у Додатку до силабусу.

ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

- щодо термінів виконання та перескладання

Практичні завдання, завдання із самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-30%). Здобувач вищої освіти може бути недопущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни у разі набрання кількості балів менше ніж межа незадовільного навчання. Кафедра на своєму засіданні приймає рішення про недопущення такого здобувача вищої освіти до семестрового контролю з відповідної навчальної дисципліни та повідомляє про це декану факультету, шляхом подання витягу з протоколу засідання кафедри. Декан факультету (директор навчально-наукового інституту) своїм розпорядженням не допускає здобувача вищої освіти до семестрового контролю з відповідної навчальної дисципліни. Здобувач вищої освіти, який був не допущений до семестрового контролю з певної навчальної дисципліни, має підсумкову академічну заборгованість. Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин із дозволу деканату. Повторне проходження контрольного заходу для ліквідації підсумкової академічної заборгованості допускається не більше двох разів із навчальної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яку формує декан факультету за участю викладачів кафедри. Отримана оцінка у разі другого повторного проходження контрольного заходу є остаточною.

- щодо академічної доброчесності

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету, Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в Полтавському державному аграрному університеті, Порядку перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень у Полтавському державному аграрному університеті.

<p>- ЩОДО ВІДВІДУВАННЯ ЗАНЯТЬ</p>	<p>Навчання здобувачів вищої освіти, що передбачає проведення навчальних занять згідно розкладу упродовж навчального року передбачає їх безпосередню участь в освітньому процесі. Відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим. Відмітка про відвідування занять здобувачами здійснюється в журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача в АСУ ПДАУ.</p>
<p>- ЩОДО ЗАРАХУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НЕФОРМАЛЬНОЇ / ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ</p>	<p>На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.</p>
<p>- ЩОДО ОСКАРЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ОЦІНЮВАННЯ</p>	<p>Після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. У разі неможливості спільного врегулювання ситуації здобувач вищої освіти має право оскаржити результати контрольних заходів. Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до декана (директора навчально-наукового інституту), яку розглядає апеляційна комісія, сформована розпорядженням директора інституту. Апеляційна комісія протягом трьох робочих днів ухвалює рішення про наявність або відсутність підстав оскарження результату оцінювання. Присутність здобувача вищої освіти на засіданнях апеляційної комісії є обов'язковою. Висновки апеляційної комісії оформляються відповідним протоколом і доводяться до відома здобувача вищої освіти і викладача. Результатом розгляду апеляції є прийняття апеляційною комісією одного з двох рішень: попередня оцінка знань здобувача вищої освіти відповідає рівню досягнення результатів навчання і не змінюється або попередня оцінка знань здобувача вищої освіти не відповідає рівню досягнення результатів і здобувач заслуговує іншої оцінки (вказується нова оцінка відповідно до чинної в Університеті шкали оцінювання результатів навчання). За результатом апеляції оцінка результатів навчання здобувача вищої освіти не може бути зменшена.</p>

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Кириченко В.В. Психологія праці та інженерна психологія : навч. посіб. Житомир : ЖДУ ім. І. Франка, 2022. 240 с. URL : <http://surl.li/igwhm>
2. Психологія праці : навч. посіб. / за ред. Є.Л. Скворчевської. Харків : Держ. біотехнол. ун-т, 2022. 160 с. URL : <http://surl.li/qtgfi>
3. Психологія праці : [Електронний ресурс]: уклад. А.Х. Гудімова. Одеса : Одес. нац. Ун-т. ім. І.І. Мечникова, 2023. 25 с. URL: <http://surl.li/rwwfe>
4. Психологія професійної діяльності: підручник / за ред. С. К. Шандрука. Тернопіль: ЗУНУ, 2022. 256 с. URL : <http://surl.li/mazwy>
5. Психологія професійної діяльності та психологічна діагностика організацій : Курс лекцій. / укладач О.С. Юрков. Мукачево : МДУ, 2017. 116 с. URL : <http://surl.li/rwwhr>

Допоміжні

6. НПАОП 0.00-7.15-18. Вимоги щодо безпеки та захисту здоров'я працівників під час роботи з екранними пристроями. URL : <https://cutt.ly/gmk60H1>
7. Психологія праці та її безпека: навч. посіб. / за ред. К.Н.Ткачука. Хмельницький : ХНУ, 2011, 135 с. URL : <http://surl.li/rwwhh>

8. Психологія праці та інженерна психологія : навч. посіб. / укладач О.С. Юрков. Мукачево : МДУ, 2018. 187 с. URL : <http://surl.li/qtgif>

**Реквізити
затвердження**

Затверджено на засіданні кафедри механічної та електричної інженерії протокол від 16 грудня 2025 року № 10

Додаток до syllabusу

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Розв'язування тестів		Виконання завдань самостійної роботи	Виконання вправ на практичних заняттях	
	№ 1	№ 2			
Тема 1. Фізіологічна та психологічна основа трудового процесу			5	5	10
Тема 2. Система «людина-техніка-середовище» і забезпечення її безпеки			5	5/5	15
Тема 3. Психологічні чинники умов праці	15		5	5	25
Тема 4. Психологічні аспекти підвищення рівня безпеки праці			5	5/5	15
Тема 5. Психофізіологічна та професійна придатність у процесі підготовки до діяльності			5	5	10
Тема 6. Концепція психологічного настрою на безпеку. Навчання безпечній діяльності		15	5/5	-	25
Разом	15	15	35	35	100

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни (заочна форма)

Назва теми	Форми оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти		Разом
	Розв'язування тестів	Виконання завдань контрольної роботи	
Тема 1. Фізіологічна та психологічна основа трудового процесу		44	44
Тема 2. Система «людина-техніка-середовище» та забезпечення її безпеки			
Тема 3. Психологічні чинники умов праці			
Тема 4. Психологічні аспекти підвищення рівня безпеки праці			
Тема 5. Психофізіологічна та професійна придатність у процесі підготовки до діяльності			
Тема 6. Концепція психологічного настрою на	56		56

безпеку. Навчання безпечній діяльності			
Разом	56	44	100

Форма, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти

Шкала та критерії оцінювання виконання вправ на практичних заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
5 балів	Завдання виконано повністю та самостійно. Продемонстровано глибоке розуміння психологічних аспектів безпеки праці. Правильно використані терміни, поняття та теоретичні положення дисципліни. Наведено обґрунтовані висновки.
4 бали	Завдання в основному виконаною. Є розуміння теми, але допущені незначні неточності або неповні пояснення. Використано основні поняття дисципліни. Висновки сформульовані, але недостатньо аргументовані.
3 бали	Завдання виконано частково. Спостерігається поверхнєве розуміння психології безпеки праці. Допущені помилки в термінах. Висновки формальні або нечіткі.
2 бали	Завдання виконано фрагментально. Відсутнє розуміння основних психологічних чинників безпеки праці. Значна кількість помилок, відсутні висновки.
1 бал	Мінімальна спроба виконання завдання без розкриття змісту.
0 балів	Завдання не виконано, що не діє можливості оцінити формування компетентностей і досягнення результатів навчання.

Шкала та критерії оцінювання виконання тестів

Форма контролю: розв'язування тестів

Кількість заходів: 2

Мета тестового контролю: перевірка успішності засвоєння здобувачами теоретичного матеріалу та рівня сформованості вмій і навичок з тем дисципліни.

Час виконання: 15 хвилин

Структура тесту: тест складається з 15 завдань. Відповіді на завдання тесту не потребують словесного вираження думок, а тільки вибору однієї правильної відповіді із запропонованих варіантів.

Кількість балів	Критерії оцінювання
1 бал	Відповідь правильна
0 балів	Відповідь не правильна

Шкала та критерії оцінювання виконання тестів (заочна форма)

Час виконання: 30 хвилин

Структура тесту: тест складається з 28 завдань.

Кількість балів	Критерії оцінювання
2 бал	Відповідь правильна
0 балів	Відповідь не правильна

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
5 балів	Завдання виконане в повному обсязі та в установлені терміни. Продемонстровано ґрунтовне розуміння психологічних чинників безпеки праці. Матеріал опрацьовано з використанням рекомендованих джерел. Висновки логічні, обґрунтовані.
4 бали	Завдання виконане повністю, але з незначними недоліками. Показано достатній рівень розуміння теми. Використано основні поняття дисципліни, проте аналіз обмежений. Висновки сформульовано, але вони недостатньо розгорнуті.
3 бали	Завдання виконано частково. Матеріал подано без належного аналізу психологічних аспектів безпеки праці. Є помилки в термінах, логіці. Висновки формальні.
2 бали	Завдання виконано фрагментарно, з порушенням вимог. Відсутнє розуміння основних понять дисципліни. Значні змістовні та методичні помилки, відсутні власні висновки.
1 бал	Наявна формальна спроба виконання завдання без розкриття теми.
0 балів	Завдання не виконано, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення результатів навчання.

Шкала та критерії оцінювання виконання теоретичного питання контрольної роботи (заочна форма) (4 теоретичних питання)

Кількість балів	Критерії оцінювання
11 балів	Відповідь на питання повна, логічна, структурована. Розкрито всі аспекти питання, використано конкретні терміни, наведено приклади. Висновки обґрунтовані.
10-9 балів	Відповідь загалом правильна і повна, але містить незначні неточності або недостатньо прикладів. Структура збережена, термінологія переважно правильна
8-7 балів	Питання розкрито частково. Є окремі помилки або пропущено важливі аспекти теми. Відповідь менш системна, висновки сформульовані поверхнево.
6-5 балів	Відповідь фрагментарна, поверхнева. Розкрито лише окремі елементи питання. Є суттєві помилки в поняттях.
4-3 бали	Відповідь неповна, з великою кількістю помилок. Знання теми мінімальні, відсутнє розуміння основних положень питання.
2-1 бали	Відповідь формальна. Матеріал не відповідає змісту питання.
0 балів	Питання не опрацьоване, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення результатів навчання.